

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una Administració pública respecte un projecte de recerca sobre l'ús d'Internet a les universitats.

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una Administració pública amb competències en matèria d'educació en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb el tractament de dades personals d'alumnat i professorat de les universitats catalanes que implica el desenvolupament de l'estudi científic i estadístic del Projecte (...).

Analitzada la petició, la documentació que s'acompanya, la normativa vigent aplicable, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica,

I

El mes de maig d'enguany va tenir lloc una reunió entre responsables d'una universitat catalana i una Administració pública amb competències en matèria d'ensenyament a fi d'analitzar quins fluxos informatius eren necessaris per a la realització del projecte relatiu de l'ús d'Internet a les universitats i en concret, quines dades personals havien de ser tractades per a la realització d'una enquesta sobre els usos d'Internet sobre una mostra de la comunitat d'alumnes i de professorat de les universitats catalanes.

Així, informaren que el Projecte (...) fou creat com a programa de recerca interdisciplinari sobre la societat de la informació a Catalunya i que el seu desenvolupament va ser encomanat a investigadors d'una universitat catalana; el projecte té per fi estudiar en profunditat la implantació i els usos d'Internet a Catalunya i consta de diferents mòduls, un dels quals persegueix l'anàlisi dels usos d'Internet a les universitats catalanes.

A aquests efectes i segons s'estableix a la documentació aportada juntament amb la consulta i tal i com es va comentar a l'esmentada reunió, el desenvolupament de l'estudi parteix de la realització d'una enquesta sobre una mostra de la població del professorat i l'alumnat de Catalunya fet que exigeix disposar i tractar un significant volum de dades de caràcter personal de professors i alumnes, dades que integren fitxers i tractaments tant de l'Administració pública corresponent com de les universitats catalanes, recollides per a la gestió i l'exercici de les funcions que els corresponen.

En concret, es sol·licita que l'Agència *"precisi el procediment i les condicions per a l'obtenció, transferència entre institucions i tractament de les dades personals d'aquests dos col·lectius universitaris, indispensables per dur a terme el projecte de recerca encomanat"*.

II

Legitimitat del tractament i qualitat de les dades personals

En primer terme correspon analitzar la legitimitat del tractament que es vol dur a terme per realitzar l'estudi sobre els usos d'Internet en el context de les universitats catalanes. El principi informador que defineix tot el règim de protecció de les dades personals exigeix que les dades de caràcter personal només es poden recollir, així com sotmetre-les a un tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut d'acord amb l'article 4.1 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal, LOPD.

L'apartat segon del mateix article disposa que les dades personals no es poden utilitzar per a finalitats incompatibles amb aquelles per a les quals les dades van ser recollides. I expressament estableix que no es considera incompatible el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, científiques o estadístiques.

El Projecte (...) requereix el tractament de dades de caràcter personal per dur a terme una investigació i l'anàlisi d'aquestes dades és necessari per a l'estudi científic i estadístic, de manera que es donaria compliment al principi de qualitat de les dades i a la compatibilitat de la finalitat que en aquest supòsit es cenyiria a la realització de la investigació puntual per estudiar la implantació i els usos d'Internet en el sistema universitari català.

Així mateix, l'Administració pública que té entre les seves atribucions les funcions i competències en matèria educativa i sobre noves tecnologies fou degudament habilitada per desenvolupar el Programa (...), de manera que resta corresponentment autoritzada per dur a terme aquests tractaments de dades personals.

Es concreta així mateix, que les dades personals que han de ser recollides i tractades per a la tramesa de l'enquesta als alumnes i professors seran únicament NIF i el correu electrònic, el primer per dur a terme l'estratificació que dugui a una mostra significativa de la població sobre la qual recau l'estudi i el correu electrònic per a la seva tramesa, dades que es valoren com a adequades i no excessives en atenció a les finalitats que persegueix el projecte de recerca i que hauran de ser subministrades per les universitats catalanes i interconnectades amb informació de la que ja disposa l'Administració pública en qüestió.

Un cop obtingudes les enquestes i feta l'anàlisi de la informació obtinguda, expressament s'indica, a la documentació adjunta, que el tractament final de les dades personals que han de ser objecte d'estudi serà únicament amb dades de caràcter global i resultats agregats i que no contindrà conseqüentment dades individualitzades o personalitzades de les persones que hagin participat en el projecte de recerca. D'aquesta manera es donaria compliment també a l'obligació que imposa l'article 4 LOPD, en el seu apartat 5, de no conservar les dades de manera que permetin identificar l'interessat durant un període superior al necessari per atendre les finalitats, per a les quals, les dades personals han estat recollides i tractades.

III

Finalitats científiques i estadístiques del Projecte (...)

L'article 11.1 LOPD estableix que les dades de caràcter personal objecte del tractament només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat. L'apartat segon del mateix article estableix una sèrie d'excepcions a la regla general del consentiment, entre d'altres, el consentiment no és necessari quan la cessió es produeixi entre administracions públiques i tingui com a objecte el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, estadístiques o científiques.

S'ha analitzat en el punt anterior d'aquest informe la naturalesa científica del programa de recerca analitzat així com el tractament final anonimitzat de les dades personals. Tenint en compte la finalitat per la qual han de ser comunicades dades de les que disposen les universitats catalanes a l'Administració pública competent, a fi que aquesta les tracti amb la participació de la universitat per al desenvolupament de l'estudi, no és necessari sol·licitar el consentiment previ de tots els afectats un cop precisada la finalitat científica i estadística del projecte de recerca.

IV

L'encarregat del tractament

El grup de recerca de la universitat encarregat de fer l'estudi és, en la realització d'aquest projecte, conforme amb la normativa de protecció de dades, un encarregat del tractament d'acord amb els termes de l'article 12 LOPD, en la mesura que realitza un servei, una actuació que comporta el tractament de dades personals, per compte de l'Administració pública corresponent que és la responsable del tractament de les dades necessari pel desenvolupament del Programa (...).

El servei que presta el grup de recerca de realització d'un estudi de recerca, requereix el tractament de dades de caràcter personal de l'alumnat i el professorat de les universitats catalanes, però un cop conclosa la seva realització, les dades posades a disposició del grup hauran de ser retornades o destruïdes atès que el seu accés a la dades únicament és legítim per a la realització del projecte concret, dut a terme per compte de l'administració pública.

Per a la instrumentalització d'aquesta relació serà necessari subscriure el corresponent document entre l'Administració pública i la universitat, que contingui els requisits que exigeix l'apartat segon de l'article 12 LOPD, amb la menció expressa que el grup de recerca només té accés a les dades per poder dur a terme el projecte de recerca i que les retornarà al responsable del fitxer o destruirà un cop finalitzat l'estudi. El document haurà de definir, així mateix, les

mesures de seguretat que han de ser implantades, ha de definir de manera expressa que l'encarregat del tractament només ha de tractar les dades d'acord amb les instruccions del responsable, que estan vinculades a la finalitat de la realització de l'estudi i que no es podran utilitzar per a cap altra finalitat ni podran ser comunicades a tercers.

D'acord amb el que s'ha assenyalat, correspondria a l'administració responsable del fitxer en el qual s'han d'integrar les dades personals objecte d'estudi, sol·licitar a les diferents universitats, les dades de caràcter personal del professorat i alumnat que siguin necessàries per completar la informació de la que ja disposa o per poder dur a terme el projecte d'investigació, que segons es desprèn de la documentació que s'adjunta a la petició de consulta, són únicament el número de document d'identitat i l'adreça de correu electrònic. Aquesta sol·licitud de dades de caràcter personal a cada una de les universitats es podrà fer a l'empara del projecte (...), i de les competències que li corresponen com a administració pública competent.

Sens perjudici de la formalització d'aquest conveni o protocol que acrediti les obligacions i responsabilitats de les parts, el fitxer o tractament que contingui les dades personals que seran objecte de tractament per a la realització de l'estudi, haurà de complir amb la resta d'obligacions que imposa el règim de protecció de les dades de caràcter personal i valorar, en atenció a les finalitats i usos del fitxer o tractament, la necessitat i adequació de la conservació o supressió de les dades de caràcter personals addicionals o complementàries que hagin estat sol·licitades a les universitats catalanes per raó de la realització del Projecte (...).

Del conjunt d'obligacions que ha de complir un determinat tractament de dades personals, en aquest supòsit, pren una especial rellevància el deure d'informar als afectats d'acord amb el que disposa l'article 5 LOPD, que exigeix que els interessats als quals se'ls sol·licitin dades personals han de ser, amb caràcter previ, informats de forma expressa, precisa i inequívoca de l'existència del tractament i dels destinataris de la informació, del caràcter facultatiu, en aquest cas, de les respostes, de les conseqüències de l'obtenció o de la negativa a subministrar-les, de la possibilitat d'exercir els drets de *l'habeas data* i de la identitat i adreça del responsable del fitxer o tractament.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

El tractament de dades de caràcter personal d'alumnes i professorat de les universitats catalanes per part de l'Administració pública amb competències en l'àmbit de l'educació per a la realització del Programa de recerca (...) és legítim d'acord amb el principi de qualitat de les dades i el de compatibilitat de les finalitats científiques i estadístiques, atès que segons s'indica ha estat degudament habilitat per al desenvolupament d'aquest estudi i tenint en compte

les seves competències en matèria d'universitats, recerca, tecnologies de la informació i la comunicació i societat de informació. Per a la realització del Projecte de recerca es requereix únicament el tractament dels números de document d'identitat, per poder realitzar la mostra, i les adreces de correu electrònic, per poder trametre les enquestes, dades adequades i no excessives, d'acord amb el mateix principi atenent a la finalitat a la qual es volen destinar.

La comunicació o cessió de dades personals per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari no requereix del consentiment del titular de les dades, quan la cessió es produeix entre administracions públiques i té com a objecte el tractament posterior amb finalitats històriques, estadístiques o científiques; tenint en compte la naturalesa del Programa (...), el consentiment dels afectats no serà necessari.

El grup de recerca de la universitat, en la mesura que se li encomana la realització i execució pràctica de l'estudi, amb la tramesa de les enquestes i el tractament de la informació que en derivi, a efectes de protecció de les dades personals, actua com un encarregat del tractament d'acord amb l'article 12 LOPD, en tant tractarà les dades per compte de l'Administració pública responsable del tractament i com a tal, és necessari que existeixi el corresponent document, subscrit per ambdues parts, que defineixi i acrediti aquesta relació d'acord amb els requeriments legals, sens perjudici que el tractament de la informació i la seva posterior conservació o cancel·lació compleixi amb la resta d'obligacions que el règim de protecció de dades personals imposa.